ПАХТА БАЙРАМИ — МЕҲНАТ, ЗАФАР БАЙРАМИ

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 237 (4443). | 4 декабрь, 1971 йил, ШАНБА | Баҳоси 2 тийин.

5—6 ДЕКАБРЬ — ЎЗБЕКИСТОНДА ПАХТА БАЙРАМИ. БУ БАЙРАМ АЗАМАТ ПАХТАКОРЛАРИМИЗ ВА БАРЧА ҚИШЛОҚ МЕҲНАТКАШЛАРИНИНГ УЛКАН ҲОСИЛ ТЎЙИДИР.

5 ДЕКАБРЬ—СССР КОНСТИТУЦИЯСИ КУНИ

БАХТИМИЗ ҚОМУСИ

Эртага тонг саҳарда туриб календардан яна бир варақ йиртиб, «5 декабрь» сўзларини ўқиймиз. Бу варақ ҳам қизил, жилвакор. Демак, байрам. Совет халқи бу кунни ҳамиша энг катта байрамлар қаторида кенг нишонлайди. Бу кун — СССР Конституцияси куни, бахтимиз, иқболимиз қонуний йўл билан муҳрланган азиз, мўътабар кун.

Кўп миллатли иттифоқимиз халқлари бу галги Конституция кунини ўзгача кўтаринкилик, зўр шодиёналик билан байрам қилмоқдалар. Жонажон партиямизнинг тарихий XXIV съезди қарорлари, унинг янги беш йиллик план юзасидан белгилаган режалари халқимиз фикр-ўйлари, манфаатларига жуда мос бўлиб тушди. Съезд меҳнаткашларнинг моддий ва маданий фаровонлигини оширишнинг яқин йилларга мўлжалланган реал программасини ишлаб чиқди. Иттифоқ коммунистлари катта форумидан кейинги ўтган давр шуни яққол кўрсатдики, фидокор совет халқи партия белгилаб берган улуғвор режаларни ҳаётга татбиқ этиш учун ҳормай-толмай меҳнат қилмоқда, унинг ғайрат шижоати булоқдек жўш урмоқда.

Ўзбекистон меҳнаткашларининг кўрсатаётган жасорати бунинг ёрқин тимсолидир. Тўққизинчи беш йилликнинг дастлабки йилида республикамизда экономика ва маданиятни ривожлантиришда илгари мисли кўрилмаган ютуқлар қўлга киритилмоқда. Саноатнинг етакчи тармоқлари бўйича белгиланган план ортиғи билан адо этилмоқда. «Оқ олтин» далаларининг миришкорлари Ватанимизни яна қувонтирдилар. Улар 4 миллион 500 минг тонналик улкан хирмон уйдилар. СССР Конституцияси куни яна бир қувончли тантанага — Пахта байрамига, меҳнат шодиёнасига қўшилиб кетади.

Бундай қўшалоқ байрамларнинг ҳам рамзий маъноси бор. СССР Конституциясида совет кишиларининг меҳнат қилиш, дам олиш, бепул ўқиш, қариганда ёки меҳнат лаёқатини йўқотганда давлат нафақаси билан таъминланиш сингари қатор ҳуқуқларининг амалдаги ифодаси бу. Ўз мамлакатининг, жамияти бойликларининг, қолаверса, ўз тақдирининг хўжайини бўлган меҳнаткаш совет халқи улуғ социалистик мўл-кўлчиликни яратиш йўлида кўрсатаётган фидокорлигининг тантанаси бу.

Келажаги, бахт-иқболидан кўнгли тўқ халқимиз СССР Конституцияси кунини ана шундай вазиятда нишонламоқда.

ҲОРМАНГ ЭНДИ, ЗАРШУНОСЛАР

Эртага элимизда катта шодиёна—қўшалоқ байрам. 5 декабрь—бахтимиз қомуси СССР Конституцияси куни. Бу традицион умумхалқ байрами ўзбек элининг диёридаги пахта байрами билан уланиб кетади.

Конституция куни—меҳнат, ижод, бахт-саодатимиз рамзи сифатида нишонланар экан, Пахта байрами ҳам улкан меҳнат зафари, йил бўйи қилинган қаҳрамонона ишлар тантанаси сифатида нишонланади.

Республикамиз, шу жумладан областимиз меҳнаткашлари ҳар иккала байрамни ҳам барча соҳаларда ажойиб ғалабалар билан кутиб олмоқдалар. Партиямизнинг XXIV съезди қарорларидан руҳланган ишчилар, колхозчи деҳқонлар, ижодий меҳнат аҳиллари беш йилликнинг дастлабки йили планини муддатидан олдин бажариш, она-Ватанимиз моддий-техника базасини мустаҳкамлаш учун мардонавор меҳнат қилмоқдалар. Шу нарса қувончлики, саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ўн бир ойлик плани областимиз бўйича муваффақиятли бажарилди. Янги беш йиллик бошланган дастлабки кунларда ажойиб ватанпарварлик ташаббуслари билан майдонга чиққан илғор корхоналар, коллективлар, ишчилар йиллик планларини муддатидан илгари бажардилар. Ўн бир ой мобайнида кўпгина саноат объектлари ишга туширилди. Мамлакатга пландан ташқари турли хил маҳсулотлар етказиб берилди.

Шодиёна байрам кунларида азамат деҳқонларимиз, қишлоқ меҳнаткашлари, баҳодир механизаторларимизнинг ғайрат-шижоати, фидокорона меҳнати ва жасорати бутун эл-юртни мамнун этмоқда. Республикамиз пахтакорларининг йил бўйи тер тўкиб қилган меҳнатлари туфайли қад кўтарган улкан хирмони ҳар биримизнинг дилимизни ва қалбимизни бениҳоя қувончларга тўлдирмоқда. Мамлакатимиз омборларига 4 миллион 500 минг тоннадан ортиқ «оқ олтин» етказиб берилди. Пойтахт пахтакорлари бу улкан хирмонга 390 минг тоннага яқин олтин дурдоналари билан ҳисса қўшдилар. Дала гвардиячилари ҳақиқатан ҳам қаҳрамонлик кўрсатдилар. Областимизнинг «зангори кема» капитанлари бутун ҳосилнинг 60 процентини машиналарда териб олдилар. Айрим колхозлар ва совхозлар, бригада ва бўлимлар 80—90 процент пахтани машиналарда тердилар. Ҳосилдорлик 26 центнердан ошиб кетди.

Пахтакорларнинг жасорати ва шижоати уларнинг она-Ватанга, партия ва ҳукуматимизга садоқати ва меҳрибонлигининг ёрқин намунаси, мамлакатимиз куч ва қудратини ошириш йўлида қилаётган фидокорона меҳнатларининг буюк самарасидир. Совет халқи элимизни қимматли хом ашё—пахта билан бойитиш йўлида мардлик кўрсатаётган заршуносларга офаринлар демоқда.

Бу йил қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳаларида ҳам зафарли, баракали йил бўлди. Областимиз ғаллакорлари, пиллачи, лубкор ва шоликорлар, чорвадор ва сабзавоткорлари йиллик планларини муддатидан илгари бажарганликлари ҳақида ғалаба рапортлари бердилар. Пахта байрами кунларида улар ҳам уз зафарларини «оқ олтин» бунёдкори дўстлари билан бирга байрам қиладилар.

Қишлоқ меҳнаткашлари эришган улкан зафарлар партия ва ҳукуматимизнинг оталарча ғамхўрлиги, маҳаллий партия, совет, хўжалик ташкилотлари олиб бораётган катта ташкилотчилик ишларининг натижасидир. КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати қишлоқ хўжалигининг моддий-техника базасини янада мустаҳкамлаш, айниқса пахтачиликни ривожлантириш тўғрисида барча чора ва тадбирларни кўриб, деҳқонларимизга ҳар тарафлама ёрдам бермоқдалар. Қишлоқ хўжалиги янги замонавий, қудратли машиналар билан бойиб бормоқда. Деҳқончилик ва чорвачиликнинг янада самарали бўлиши учун керакли бутун имкониятлар яратиб берилмоқда. Партия ташкилотларининг фаолияти колхоз ва совхозлар экономикасини кўтариш, қишлоқ меҳнаткашлари фаровонлигини ошириш, шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги тафовутни тезроқ тугатишга қаратилган. Булар ҳаммаси деҳқонларнинг фидокорона меҳнат қилишига, мамлакатимиз учун кўпроқ маҳсулот етказиб беришига руҳлантирмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг ноябрь Пленуми, СССР Олий Советининг бўлиб ўтган сессияси партия ва ҳукуматимизнинг халқимиз тўғрисида, қишлоқ меҳнаткашлари ҳақида қилаётган доимий ғамхўрлигининг яна бир ёрқин ифодаси бўлди. Пленум ва сессия қарорларида мамлакатимиз экономикасини ривожлантириш, халқимиз фаровонлигини ошириш ва бу соҳадаги навбатдаги ишлар ўз ифодасини топган. Шунинг учун ҳам мамлакатимиз меҳнаткашлари Пленум ва сессия қарорларини якдиллик билан қўллаб-қувватламоқдалар ва бунга жавобан янада ғайрат ва шижоат кўрсатиб ишлашга тайёр эканликларини айтмоқдалар.

Йилимиз якунланмоқда. Беш йилликнинг дастлабки йили зафарларга бой бўлмоқда. Шундай қувончли кунларда бутун бир йил бўйи қилинган меҳнат самарасини, ижодий ишлар натижасини тантана қилиш қандай мароқли ва завқлидир. Лекин ҳар қандай ғалаба янги ишларнинг дебочаси бўлмоғи керак. Бу йилги ишларнинг якуни келгуси йиллардаги катта ишларга замин яратмоғи зарур. Беш йилликнинг иккинчи йилида деҳқончилик, чорвачилик маҳсулотлари, айниқса пахта етиштиришни янада кўпайтиришимиз лозим. Бу йилги об-ҳаво шароити қурғоқчилик келаётган бир пайтда колхозлар ва совхозлар, қишлоқ хўжалиги органлари, маҳаллий партия, совет ва хўжалик ташкилотларини келгуси ишлар учун ҳозирдан чуқур ўйлаб кўришлари керак.

Пахта етиштириш, деҳқончилик ва чорвачилик ишларини механизациялаш даражаси, ҳосилдорликни ошириш соҳасидаги бу йилги ишлар қишлоқ меҳнаткашларидан келгуси йилда бу кўрсаткичларни янада ошириш ва яхшилашни талаб этади. 1972 йилда пахта ҳосилининг 70 процентини машиналарда териб олишимиз лозим. Ҳозиргача ҳар бош сигирдан 3000 килограммдан сут соғиб олинаётган экан, бу кўрсаткични келгуси йилда 4000 килограммга етказишимиз зарур. Бошқа соҳаларда ҳам ана шундай улкан вазифалар турибди. Колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари, партия, совет ва хўжалик ташкилотлари янги йилгача давлат планлари ва социалистик мажбуриятларини барча соҳаларда тўла бажариш учун бутун чораларни кўришлари ва келгуси йилдаги ишларга ҳозирдан пухта тайёргарлик билан киришишлари лозим. Бунинг учун келгуси йил планларини атрофлича, чуқур ўрганиб тузиш, кадрларнинг ўқиши ва малака оширишини таъминлаш, барча резерв ва имкониятларни ҳисобга олиш ва кузги-қишки ишларни юқори сифатли ўтказишлари зарур.

Катта байрам—СССР Конституцияси, меҳнат, ижод тантанаси—Пахта байрами арафасида халқимизни буюк зафарлар билан муборакбод этамиз. Уларнинг келгуси ишларига катта муваффақиятлар тилаймиз.

ЙИЛЛИК ПЛАН БАЖАРИЛДИ

▲ «СПЕЦЭЛИВАТОРСЕЛЬСТРОЙ» трестига қарашли қурилиш материаллари ва конструкциялари комбинати коллективи ҳозир 1972 йил ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқармоқда. Корхона аҳли ўзаро социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириб, тўққизинчи беш йилликнинг биринчи йили планини 105,2 процент адо этди. Пландаги 2580 минг сўмлик ўрнига 2715 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди.

▲ «ТАШКЕНТДОРСТРОЙ» трестининг 851-қурилиш бошқармаси бинокорлари шу кунларда оширилган мажбуриятни бажаришга киришганлар. Улар бош пудрат бўйича 1979,8 минг сўмлик, ўз кучлари билан 1838,8 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини амалга ошириб, йиллик топшириқни ҳам, дастлабки мажбуриятини ҳам тўла адо этган эдилар. Бинокорлар йил охиригача яна 220 минг сўмлик ишни бажариш учун бор имкониятларни ишга солмоқдалар.

ЎЗБЕКИСТОН МЕЪМОРЛАРИНИНГ АНЖУМАНИ

Ўзбекистон архитекторларининг IX съезди 3 декабрда Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг мажлислар залида бўлди.

Съездни республиканинг энг кекса меъмори, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган архитектор К. В. Бабиевский очди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг раиси Н. М. Матчонов нутқ сўзлаб, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг архитекторларнинг IX съездига йўллаган табрикномасини ўқиб берди.

Ўзбекистон Архитекторлар Союзи правлениесининг раиси Ф. Ю. Турсунов ижодий союзнинг фаолияти тўғрисида доклад қилди. Ревизия комиссиясининг раиси М. Тўхтахўжаева шу комиссиянинг иши тўғрисида доклад қилди.

Қардош республикалар ижодий союзларининг намояндалари съездни табрикладилар.

Съезд ишида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари М. Т. Турсунов иштирок этди.

Республика Архитекторлар Союзи правлениесининг ва ревизия комиссиясининг янги составлари сайланди.

(ЎзТАГ).

СОВЕТ—ДАНИЯ МУЗОКАРАЛАРИ

КОПЕНГАГЕН, 2 декабрь. (ТАСС). Дания ҳукуматининг резиденцияси Кристиансборгда бугун СССР Министрлар Советининг раиси А. Н. Косигин билан Дания Бош министри Е. О. Краг ўртасида музокаралар бўлиб ўтди. Музокаралар чоғида Совет Иттифоқи билан Дания ўртасидаги муносабатларни ривожлантириш ва мустаҳкамлаш вазифалари муҳокама қилинди. Ҳозирги халқаро аҳволнинг ҳар икки томонни қизиқтирган баъзи проблемалари юзасидан ҳам фикрлашиб олинди. Суҳбат бемалол, дўстона вазиятда ўтди.

Музокараларда совет томонидан — Эстония ССР Министрлар Советининг раиси В. И. Клаусон, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг раиси Н. Ж. Худойбердиев, СССР Ташқи ишлар министрининг ўринбосари А. А. Смирнов, шунингдек СССРнинг Даниядаги элчиси Н. Г. Егорычев ва бошқа расмий кишилар иштирок этдилар.

Дания томонидан — ташқи ишлар министри К. Б. Андерсен, бозор ва чет эл мамлакатлари билан иқтисодий алоқа министри И. Негорд, савдо министри Э. Енсен, ташқи ишлар министрлигининг бош директори Т. Рение. Бош министр маҳкамаси департаментининг бошлиғи Э. Йоргенсен, шунингдек Даниянинг СССРдаги элчиси А. Сварт ва бошқа расмий кишилар қатнашдилар.

ТАСС АХБОРОТИ

«ИНТЕРКОСМОС- 5» ПАРВОЗДА

Социалистик мамлакатларнинг космик фазони тадқиқ қилиш ва ундан тинч мақсадларда фойдаланиш соҳасидаги ҳамкорлик программасига мувофиқ 1971 йил 2 декабрда Совет Иттифоқида Ернинг сунъий йўлдоши — «Интеркосмос-5» учирилди.

«Интеркосмос-5» йўлдошида бошланган тадқиқотларни ривожлантириш йўлида биргаликдаги Совет-Чехословакия космик эксперименти амалга оширилмоқда.

«Интеркосмос-5» йўлдошига ўрнатилган илмий аппаратлар ва йўлдошнинг ҳамма системалари нормал ишлаб турибди.

Германия Демократик Республикаси, Совет Иттифоқи ва Чехословакия Социалистик Республикасининг ердаги станциялари мунтазам равишда илмий ахборотларни қабул қилиб олмоқда.

УЛКАН ЗАФАР МУБОРАК,

МЕҲНАТ ГАШТИ

СССР гражданлари меҳнат қилиш ҳуқуқига эгадирлар. (СССР Конституцияси, 118-модда).

ИНСОНИЯТ озод меҳнат қилишни, ўз меҳнатининг маҳсулидан ўзи баҳраманд бўлишни неча асрлар оша орзу қилиб келди. Улуғ Ленин тузган ва тарбиялаган Коммунистик партия раҳнамолик қилиб, пролетариатнинг Октябрь инқилобидаги оламшумул ғалабасини таъминлагач, инсониятнинг эзгу орзуси ушалди. Эркин меҳнатни фақат социалистик тузумгина таъминлади. Социалистик тузум жамиятимизнинг барча кишиларига меҳнат қилиш учун шарт-шароит яратибгина қолмасдан, балки бундай ҳуқуқни ўз қомуси — Конституцияда қонуний тарзда гарантиялаб ҳам қўйди.

Совет ҳокимияти йилларида Ўзбекистон меҳнаткашларининг довруғи оламга таралди. Ўтган ярим асрдан сал ортиқроқ вақт ичида эришилган энг катта ғалабалардан бири Ўзбекистон миллий ишчилар синфининг шаклланганлиги, ўзбек техника зиёлиларининг катта армияси вужудга келганлиги бўлди. Республикамиз ишчилари, инженер-техник ходимлари, дала меҳнаткашлари, турли соҳалардаги хизматчилар ўз қомусий ҳуқуқларидан баҳраманд бўлиб, шижоат кўрсатиб меҳнат қилганликлари туфайли Ўзбекистон бутун Шарққа нур сочувчи машъал бўлиб қолди.

Капиталистик мамлакатларда ишсизлик тобора тўхтовсиз ўсиб бораётган, забастовкалар авж олаётган, меҳнат аҳлининг ҳуқуқлари поймол қилинаётган бир пайтда Советлар мамлакатида меҳнаткаш инсон эъзозланмоқда, унинг турмуши, маданий ҳаётини яхшилаш ҳақида тинмай ғамхўрлик қилинмоқда. Бизда меҳнатга лаёқатли ҳар бир киши ўз билими, қобилияти, маҳорати, касби-корига муносиб иш билан таъминланган. Бизда меҳнат шон-шараф ишига, виждон ишига айланган. Бундай ҳуқуқни эса СССР Конституцияси берган.

ҒОЛИБ ЭЛ

Бугун давра қурган марди
майдонлар,
Пахтазор водийлар ажиб сайлгоҳ.
Пунктларда қад кўтарган хирмонлар
Виқор билан кўкдан айлайди нигоҳ.

Мовий гумбаз узра қуёшдай ёрқин,
У чўнг салобатла порлаб қарайди.
Менман дея ўша буюк «оқ олтин»,
Бутун элни тўйга чорлаб қарайди.

Эл азмини айлар кўркидан қиёс,
Ҳар тола сайқали нурдай мунаввар.
Ҳар тола қатмида жаҳоний ихлос,
Қубба чаноқларда дил қўри—гавҳар.

Тўрт ярим миллион азамат тонна,
Ватан сийнасида беқиёс сайқал.
Уни элим айлаб тўю-тантана,
Қўйди бугун улкан азмидан ҳайкал.

Азамат элимнинг қудратли дили
Оламга машҳурдир эҳсони билан.
Ерга тушган доннинг инжу ҳосили
Ардоқланур зафар, хирмони билан.

Элим эҳсонини сўзлар водилар,
Мардлар жасоратин тарона айлаб.
Жилоланур қадим эзгу орзулар,
Саҳро гулларини дурдона айлаб.

Сўз очай қайси боғ, қайси бўстондан,
Кўзни қамаштирар Аму дурлари.
Шойимардон чиқди саҳий Сурхондан,
Издошлари элнинг баҳодирлари.

Турсуной меҳридан нур эмган ерлар,
Қизлар довруғини ёйди оламга.
Хомуш уйқусидан туриб тақирлар,
Яйдоқ кўксин очди яшил кўкламга.

Сирдарё пойгада биринчи бўлди,
Бонг урди зафардан саҳро олтини.
Тошкент одими ҳам шахдам қўйилди,
Зафар майдонида сурди отини.

Фарғона ерларин дури бир жаҳон,
Самарқанд, Бухоро ғолиб, пешқадам.
Шон қучди ҳар дала, ҳар карта,
майдон,
Шон қучди бағри кенг жонажон
ўлкам.

Шон қучди бутун эл, шаҳару қишлоқ,
Пахтага қалб қўрин тўккан ҳар одам.
Шон қучди ҳамнафас болға ва ўроқ,
Бугун бирга ташлар зафарли қадам.

Бугун давра қурган марду майдонлар
Азамат диёрда пахта байрами.
Баҳор лоласидай ёқут алвонлар,
Сайлгоҳ ерларнинг кўркли бойлами.

Наърага қўюлар карнаю-сурнай,
Байрамга йиғилар бутун бир диёр.
Одат эрур, пахта байрами шундай,
Ғолиб эл тўй қилар хурсанд, бахтиёр.

Диёрим муборак қутлуғ байраминг,
Доимо бахт, толе сенга ёр бўлсин.
Янги зафарларни қучсин қадаминг,
Шарафинг бундан ҳам улуғвор
бўлсин.

НАЗАРМАТ.

1000 ТОННА ПАХТА ТОПШИРДИК

Партиямиз XXIV съезди қарорларини амалга ошириш учун курашаётган бўлимимиз меҳнаткашлари янги-янги ютуқларни қўлга киритмоқда. Бу йил эрта баҳор 330 гектар ерга барака уруғи ташланган эди. Ёз бўйи тер тўкиб қилинган меҳнат натижаси қувончли бўлди. Ҳар гектар ердан 24,7 центнер ўрнига 35 центнердан ҳосил йиғиб олинди.

Терим кунлари Қ. Эрназаров, Н. Асиров, К. Жўраев бошчилик қилган бригада деҳқонлари астойдил меҳнат қилдилар. Улар ўз зиммаларидаги топшириқларни ошириб адо этишди. Шу заршуносларнинг ғайрат-шижоати туфайли эл хирмонига пландагидан анча кўп ҳосил топширилди. Шу кунгача давлатга минг тоннадан ортиқ пахта сотилди.

Кузги-қишки тадбирларни намунали ўтказиш учун курашаётган пахтакорларимиз далаларда қизғин меҳнат қилишмоқда. Ҳозиргача барча майдонлар тўла шудгордан чиқарилди. Улар янги зафарлар сари интилмоқда.

К. ҚЎЧҚОРОВ,
Бекобод районидаги 2-«Далварзин» совхозининг бўлим бошлиғи.

▲ Далаларда пахтадан мўл ҳосил етиштирган Пискент районидаги 1-«Пискент» совхози деҳқонлари байрамни муносиб кутиб олдилар. Суратда: (чапдан) совхоз директори Х. Мирзаев, механизатор С. Иномов, бригада бошлиғи А. Отаев ўртоқлар.

А. Тўраев фотоси.

ЎРОҚ ВА БОЛҒА ДЎСТЛИГИ

Қалбларимиз бугун бир олам қувончга тўлиқ. Йил бўйи етиштирилган мўл пахта ҳосилининг сўнгги граммигача тўла йиғиб-териб олинди. Эл-юрт олдида берилган сўзимизнинг устидан чиқдик. Энди юзимиз ёруғ, байрам қилсак, гурунглашсак, тўй-томошаларни бошлаб юборсак ярашади.

Бир неча йилдирки, районимиз меҳнаткашлари Сирдарё областининг Пахтакор районига оталиқ ёрдами кўрсатиб келаяпти. Одат бўйича, бу йил ҳам ҳашарчилар қишлоққа эрта баҳорда чиқиб кетишди. Ремонтчи слесарларимиз район хўжаликларида бўлиб, қишлоқ хўжалиги техникасини баҳорги экиш кампаниясига тайёрлашда ўз дўстларига яқиндан ёрдам кўрсатдилар. Шу бўйи кўмакдошлар сафи ой сайин кенгайиб борди.

Районимиздаги 32 саноат корхонаси ва 12 қурилиш ташкилоти ўз оталиқларидаги хўжаликларга нимаики керак бўлса, ҳаммасини етказиб бериб турдилар. «Ташсельмаш» заводи 26-совхозга 500 сўмлик асбоб-ускуна, 3 тонна металл, 3 минг сўмлик запас қисмлари тақдим этди. Самолётсозлик заводи эса 28-совхозга оталиқ ёрдами кўрсатди. Завод ремонтчиларининг кучи билан учта юк автомашинаси тўла қўлдан чиқарилди. 8 та генератор, 12 комплект асбоб-ускуналар термаси, 500 та ҳар хил қисмлар совхоз ишчиларига фойдаланиш учун берилди. 1-уйсозлик комбинати кўрсатаётган оталиқ ёрдами кўлами ҳам тобора кенгайиб бормоқда. Комбинат ишчилари мавсум мобайнида Акмал Икромов номли совхоз далаларида меҳнат қилиб, 16 тонна пахта ва 14 тонна подбор терди. Комбинат ишчиларининг қўли билан қатор қурилиш ишлари амалга оширилди.

Умуман, олганда, пахта йиғим-терими даврида ремонтчи мутахассислардан 323 киши бевосита дала бошида бўлиб, терим машиналарининг унумли ишлаши устидан кўз-қулоқ бўлиб турди. Шуни айтиш керакки, терим машиналарининг 98 тасини районимиздан борган ишчилар бошқаришди. Улар кучи билан 3 минг тоннадан кўпроқ «оқ олтин» териб берилди. 2-индустриал-педагогика техникуми студенти Э. Арслонов 153 тонна, самолётсозлик заводи ишчиси В. Хегай 110 тонна, Ўзбекистон ССР Алоқа министрлигига қарашли автобаза шофери З. Аминов 90 тонна «оқ олтин»ни пўлат бункерлардан тўкдилар. Бошқа механик-ҳайдовчилар ҳам намунали меҳнат қилдилар.

Ремонтчи-слесарларимиз мавсум мобайнида 364 та пахта териш машинаси, подборщиклар, кўрак чувиш ва кўрак йиғиш техникасининг соз ишлашини таъминлаб турдилар.

Механик-ҳайдовчилар билан бир қаторда ёрдамга чиққан оддий теримчилар ҳам ишда юксак кўрсаткичларга эришдилар. «Ташсельмаш», самолётсозлик, тажриба-ремонт механика заводларининг ишчилари, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси институтларининг ходимлари айниқса баракали меҳнат қилдилар. Улар кучи билан салкам 5 минг тонналик улкан «оқ олтин» хирмони бунёд этилди. Бу муваффақиятга Ўзбекистон ССР Фанлар академияси экономика институти ходими М. Турғунов, 6-темир-бетон буюмлари заводи бетончиси Х. Маннонов, самолётсозлик заводи ишчиси О. Хан ва бошқа ўртоқлар айниқса кўп ҳисса қўшдилар. Уларнинг ҳар бири кунига ўртача ҳисобда 110—130 килограммдан пахта тердилар. Тошкент Давлат медицина институти, қоғоз комбинати, пластмасса буюмлари фабрикаси, «Ташсельмаш», самолётсозлик заводлари коллективлари терим кампанияси даврида «Главголодностепстрой» бошқармаси ва район совхозлари томонидан таъсис этилган кўчма Қизил байроқларни бир неча бор қўлга киритдилар. Уларнинг кўпчилигида бу байроқлар доимий сақлаш учун қолдирилди.

Ҳамза ва Пахтакор районлари партия комитетлари терим кампаниясининг намунали ўтиши устидан тинмай ғамхўрлик қилиб турдилар. Шу давр ичида бевосита пахта далаларида ҳар иккала район партия комитетларининг кўчма бюролари бўлиб турди. Бу бюроларда терим суръатини янада ошириш, меҳнатни намунали ташкил этиш ва теримчиларга зарур бўлган маданий-маиший хизматлар кўрсатишни яхшилашга оид масалалар атрофлича муҳокама қилиниб, фойдали тадбирлар белгиланди. Пахтакорлар бу тадбирларни амалга ошира бориб, ўз зиммаларидаги топшириқни муддатидан олдин шараф билан адо этдилар. Мажбуриятдаги 45 минг тонна ўрнига давлатга 67 минг тоннадан кўпроқ «оқ олтин» сотилди. Ҳосилнинг 94 проценти фақат машиналар билан териб олинди.

Ҳамза район партия комитети Пахтакор райони хўжаликларига оталиқ ёрдами кўрсатиш юзасидан беш йилликка мўлжалланган тадбирларни ишлаб чиққан. Бу тадбирларда бундан буён ҳам пахтакорларга зарур бўлган ёрдам янада кучайтириш кўзланган. Бинобарин, ҳаётимиз пахта билан обод, турмушимиз пахта билан фаровон экан, ишчи ҳам, бинокор ҳам, трнспортчи ҳам ўз навбатида пахтакордир. Ўроқ ва болға ўртасидаги дўстлик ва қардошлик туйғуларини янада мустаҳкамлаш йўлида бажарилиши лозим бўлган вазифаларнинг барчасини тўла-тўкис амалга ошираверамиз.

Х. ТОШПЎЛАТОВ,
Ҳамза район партия комитети саноат, капитал қурилиш, транспорт ва алоқа бўлими мудири.

ҲОСИЛДОРЛИК ОРТМОҚДА

Колхозимиз пахта майдонлари азим Сирдарёнинг соҳилларига туташиб кетган. Олдинлари бу майдонлар қамишзорлар ва ботқоқликлардан иборат эди. Ерларни бегона ўтдан тозалаш, сув чиқариш, ҳосилдорликни ошириш ишлари олиб борилди. Мана энди бу майдонлардан олинган ҳосил дилларни қувонтиряпти.

Ўтган хўжалик йилида ҳар гектар ердан олинган ҳосилдорлик 20 центнерга тўғри келган эди. Бу йил 25 центнерга етди. Шундан кўриниб турибдики, колхозимиз ўсиш, юксалиш поғонасига кўтариляпти.

Пахтачиликни юксалтиришда тупроқ унумдорлигини ошириш, ернинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш катта роль ўйнамоқда. Кучли механизмлар билан катта майдонлар текисланиб, бу майдонлар маҳаллий ва минерал ўғит билан озиқлантирилмоқда. Кейинги йилларда бундай ишлар бир неча ўн гектар ерда амалга оширилди. Натижада камҳосилли майдонлардан 30 центнергача ҳосил олинмоқда.

Бу йил ҳам хўжалигимиз деҳқонлари астойдил меҳнат қилдилар. Ёз бўйи ҳар туп ғўзанинг серҳосил бўлиб ўсиши учун зарур тадбирлар кўрилди. Озиқлантириш, суғориш, бегона ўтдан тозалаш ўз вақтида кечиктирилмай ўтказилди. 1680 гектар майдондаги пахтадан мўл ҳосил йиғиб олинди. Ўтган йилдагидан 370 тонна кўп пахта топширилди.

Пахтачиликдаги ишлар техника зиммасига юклатилса, унинг самараси ҳам яхши бўлади. Буни ўз хўжалигимиз мисолида кўраяпмиз.

Пахта терими ҳар жиҳатдан масъулиятли ва шарафли ишдир. Деҳқонларимиз бу мавсумни зўр уюшқоқлик билан ўтказишди. Терим кунлари бўлимлар, бригадалар ва звенолар орасида ўзаро социалистик мусобақа яхши йўлга қўйилди. Шунингдек, механизаторлар ҳар беш кунда рағбатлантириб борилди. Социалистик мусобақа даладаги пахтани қисқа муддатда йиғиб олишга катта имкон туғдирди. Терим машиналари билан 2,5 минг тоннадан ортиқ «оқ олтин» йиғиб олинди.

Топширилган пахтанинг 80 проценти фақат юқори сортларга топширилди. Механизаторларга бериладиган иш ҳақи ҳам пахта сифатига қараб тўланди.

Хўжалигимизда М. Ҳакимов бошлиқ участка юқори кўрсаткичга эришди. Ҳар гектар ердан пландаги 20 центнер ўрнига 25 центнердан ҳосил кўтарилди. Т. Хидиров, Т. Шарипов, Р. Хонбердиев бошлиқ бригадалар ҳам ана шундай юқори ҳосил кўтардилар.

Кузнинг мана шу дамларида далаларда шудгорлаш қизғин давом этяпти. Шудгордан олдин майдонларни ўғитлаш ишлари намунали ташкил этилди. Ҳар гектар ерга 250—300 килограммдан фосфор сепиляпти. Маҳаллий ўғит чиқариш ишлари ҳам жадал олиб борилмоқда.

Ҳозирги кунда колхоз далаларида 20 та ер ҳайдов трактори тинимсиз ишлаяпти. Пахта байрами кунида барча майдонни сифатли шудгордан чиқаришга ҳаракат қилинмоқда.

Ғ. ШУКУРОВ,
Бекобод районидаги Дзержинский номли колхоз бош агрономи.

БАЙРАМИНГИЗ МУБОРАК

Ўтган юбилей йилидагидек бу йил ҳам пахтадан мўл ҳосил олинди. Азамат пахтакорлар давлатга 4,5 миллион тонна «оқ олтин» топширишди. Бундай улкан хирмоннинг барпо этилишида республикамиз саноатчилари, қурувчилари, студентлари, муассаса ва ташкилотлари ходимларининг ҳам ҳиссалари салмоқли бўлди, чунки республикамизнинг ҳар бир меҳнаткаши ўзини пахтакор, деб билади. У хоҳ станок ёнида, туриб меҳнат қилаётган бўлсин, хоҳ илмий иш билан банд бўлсин, доимо фикри-зикри пахта фронтида.

Коллективимиз тўққизинчи беш йилликнинг дастлабки йили план-топшириқларини ой сайин зиёдаси билан ошириб адо этиб келмоқда. Ўн ойлик маҳсулот реализацияси плани 100,2 процент бажарилди. Маҳсулот ишлаб чиқариш ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 5 процентга ортди. Ўн ой мобайнида 16 миллион 290 минг сўмлик қишлоқ хўжалик машиналари ишлаб чиқарилди.

Бундан ташқари, бизда меҳнат унумдорлигини оширишга тааллуқли бўлган бир қанча ибратли ишлар ҳам амалга оширилди... Маъмурият, партия ва касаба союз ташкилотлари биринчи навбатда меҳнат интизомини яхшилашга эътибор қилди. Айрим, эскириб қолган станоклар ўрнини замонавий автомат ва ярим автоматлар билан алмаштирилиши ҳам яхши самаралар берди. Юқоридаги каби тадбирларнинг амалга оширилиши эвазига меҳнат унумдорлиги ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 5,8 процентга ортди.

Бу ютуқларга цехимиз ҳам муносиб ҳисса қўшиб келмоқда. Ҳар бир ишчи-хизматчи кунлик маҳсулот ишлаб чиқариш нормасини ошириб бажаришга ҳаракат қилди. Ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг сифатига, хом ашёдан оқилона фойдаланишга ҳам алоҳида эътибор бериляпти. Цехимиз корхона цехларнаро социалистик мусобақада доимо фахрли ўринлардан бирини эгаллаб келмоқда.

Барчамиз учун қувончли бўлган шу шодиёна кунларда Сиз — пахтакорларнн корхонамиз ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари номидан муборакбод этамиз. Биз машинасозлар, бундан кейин ҳам сизлар учун янги-янги культиваторлар, кўрак чувиш машиналари ва бошқа хил қишлоқ хўжалик машиналарини кўплаб етказиб берaверамиз.

М. МИРМУСАЕВ,
«Чирчиксельмаш» заводи 2-цехининг мастери.

САВОДХОН ЎЛКА

СССР гражданлари илм олиш ҳуқуқига эгадирлар.

(СССР Конституцияси 121-модда).

МАЪРИФАТПАРВАР ҳукуматимиз инқилобнинг дастлабки кунлариданоқ ўтмишда саводсиз бўлган меҳнаткашларни, уларнинг ўғил-қизларини ўқитиш, илм бериш тўғрисида ғамхўрлик қила бошлади. Янги-янги мактаблар, дорилфунун ва институтлар очилди. Илм масканларининг эшиги ҳамма учун очиб қўйилди.

Кўп миллатли СССР халқларининг, жумладан, ўзбек халқининг зўр инқилобий ютуқларидан бири ёппасига саводхонликка эришишдан иборат бўлди. Яқин ўтмишдаги батрак ёки қора ишчининг ўғли, қизи бугун етук олим, академик, машҳур муаллим, атоқли давлат арбобидир. Бунга ажабланмаса ҳам бўлади. Негаки, социалистик тузумимизнинг хусусияти, мақсади, табиати ўзи шундай. Инсонга илм бериш, унинг маданий камолотга эришувини таъминлаш СССР Конституцияси йўли билан қонунлаштириб қўйилган. Буни Коммунисик партия ва Совет ҳукуматининг илм даргоҳларини кенгайтириш, коммунизм қурувчилар авлодини тарбиялаш соҳасида кўрсатаётган ғамхўрлигидан ҳам билиш мумкин.

Узоққа бормай, ўтган беш йиллик якунларидан баъзи кўрсаткичларни келтирайлик. Ҳозир республика мактабларида 3 миллион 300 минг бола, яъни 1965 йилдагидан 850 минг кўп йигит-қиз таълим олмоқда. Беш йил мобайнида давлат ва колхозларнинг маблағлари ҳисобига 515 минг бола ўқийдиган замонавий мактаб бинолари қад кўтарди. Ўрта мактабда дарс берувчи муаллимлар сони 38 минг нафар кўпайди. Уларнинг ярмидан кўпи олий маълумотли кишилардир.

Республикамизда олий ва ўрта махсус таълим тинмай ривож топмоқда. Партиянинг ленинча миллий сиёсати тантанаси туфайли Ўзбекистон мутахассислар тайёрлаш кўлами жиҳатидан Англия, Германия Федератив Республикаси сингари ривожланган капиталистик мамлакатлардан анча ўзиб кетди. Беш йил ичида олий мактаблар ва техникумлар 281 минг мутахассис тайёрлаб берди. Саккизинчи беш йилликда олтита олий ва 59 та ўрта махсус ўқув юрти очилди. Кўпгина ўқув юртлари янги биноларга кўчирилди.

Тўққизинчи беш йилликда янги мактаблар очиш, олий ва ўрта махсус ўқув юртларига студент ва ўқувчилар қабул қилишни анча кўпайтириш мўлжалланмоқда.

Буларнинг барчаси СССР Конституцияси берган ҳуқуқларнинг ҳаётий ифодасидир.

«ЗАНГОРИ КЕМА» КАПИТАНЛАРИГА МУКОФОТЛАР

1971 йилги республика социалистик мусобақаси якунлари бўйича ғолиб чиққан пахта терими машиналари механик-ҳайдовчиларидан 33 кишининг номи айтилди.

Ўзбекистон Касаба союзлари Совети Президиумининг қарорига биноан 11 механизаторга мусобақада биринчи ўрин, «Энг яхши механик ҳайдовчи» деган ном, Узсофпрофнинг фахрий ёрлиғи ҳамда биринчи соврин (телевизор) берилди. Булар орасида Сурхондарё область Гагарин районидаги «Советобод» совхозининг механик-ҳайдовчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Шоймардон Қудратов бор. У шу мавсумда тўрт қаторли машина билан 810 тонна пахта териб, янги рекорд қўйди.

(ЎзТАГ).

МАРДУ-МАЙДОН ПАХТАКОР!

ИНСОНГА ҒАМХЎРЛИК

СССР гражданлари қариган чоқда, шунингдек касал бўлган ва меҳнатга яроқсиз бўлиб қолганда моддий таъминот олиш ҳуқуқига эгадирлар.

(СССР Конституцияси, 120-модда).

Совет гражданларига берилган бу ҳуқуқ ишчи ва хизматчиларни давлат ҳисобига социал страхование қилиш кенг йўлга қўйилганлиги, меҳнаткашларга текин медицина ёрдами берилиши ва меҳнаткашлар учун жуда кўп курортлар очиб қўйилганлиги билан таъминланади.

Республикамиз меҳнаткашлари ўз конституцион ҳуқуқларидан тўла баҳраманд бўлмоқдалар. Одамларнинг моддий фаровонлигини юксалтиришда муҳим омил ҳисобланган социал таъминот йил сайин яхшиланиб бормоқда. Мана бир мисол. Саккизинчи беш йилликда Ўзбекистонда пенсия ва нафақалар тўлашга сарфланган маблағ 1,6 баравар кўпайди. Ўтган йили ана шу мақсадлар учун 665 миллион сўм сарфланди. Ҳозирги вақтда 2 миллиондан ортиқ киши давлатдан гарантияланган ёрдам олиб турибди.

Улуғ Ватан уруши инвалидларини, урушда ҳалоқ бўлган кишиларнинг оилаларини ва колхозчиларни пенсия билан таъминлашни яхшилаш йўлида катта тадбирлар белгиланди. Янги беш йиллик планга мувофиқ 1971 йилнинг 1 июлидан бошлаб ишчи ва хизматчиларга қарилик учун тўланадиган пенсияларнинг минимал миқдори ойига 45 сўм, колхозчилар учун эса. 20 сўмга чиқарилди.

Бу мисоллар бизнинг мамлакатимизда меҳнаткаш инсон ҳақида, жамиятнинг барча аъзолари ҳақида қилинаётган катта ғамхўрликнинг ёрқин ифодасидир.

БЕШКАПА БАҲОДИРЛАРИ

ЛАВҲА

ДАЛА йўлидан кетаётган тик қомат, елкадор йигит шаҳдам одим ташлайди. Унинг очиқ чеҳраси, шу кенг далада унган пахтадай оқ кўнгли тўла қувонч ифтихор. Дил тўрида — йил бўйи улғайиб рўёбга чиққан эзгу ният — меҳнат ва жасорат билан уйилган тоғдай хирмон.

У одим ташлайди. Сокин ва тароватли дала ўз ўғлонини бағрига тортади. Ҳар сафар унга саҳий ер шундай хитоб қилгандай бўлади. «Эй, меҳнаткаш деҳқон, мени сев, ардоқла, меҳрингни бағишла, шунда сенга бахт ҳамиша йўлдош бўлади. Сийнамдаги битмас-туганмас хазина калитини ақл-идрок, меҳнат билан топ». У ҳаёл жиловини қўйиб, шу ернинг ўтмиши кўз олдида гавдаланди.

...Қалин қамишзор ваҳимали шовуллайди. Кеч бўлиши билан ҳаммаёқни бўриларнинг увиллаши, босади. Кенг қамишзор ўртасидаги баланд тепага тикилган беш капада милтиллаб чироқ ёнади. Кичик аланга атрофига давра қурган беш йигит тўрда ўтирган оппоқ соқолли қарияга қулоқ тутган.

— Йигитнинг бахти ерда, у меҳнат билан топилади. Сизлар ҳам бахтингизни шу ердан изланг.

Ерга урилган кетмон бўғзидан лойга ботади. Қора балчиқ атрофга сачрайди. Пешонасини дурра билан танғиган беш азамат эрта-ю кеч шу алповда ер чопади. Ариқ олиб, ботқоқ сувини сойга оқизади. Яхши ният улуғ эзгу бағишлаган ғайрат дилларда сўнмас аланга бўлиб ёнади. Шу аланга тафти узоқ йиллар қалбларни илитди. Афсонавий қамишзор ўрнида поёнсиз экинзорлар барпо бўлди. Ҳосилдор ерга одамлар келди. Беш капа ўрнида гўзал қишлоқ қурилди.

Қишлоқ тарихи деганда Ўролбой аканинг кўз ўнгида Бешкапанинг беш забардаст йигити гавдаланади. Улар бошлаган хайрли ишни давом эттираётган, шу ерни «оқ олтин» хазинасига айлантираётган ҳозирги ёшлар меҳнатидан қувонади.

Неча йилдирки, у колхозда салмоқли ўрин тутган бўлимга бошчилик қилиб келяпти. Катта колхоз хирмонининг оғир томони шу бўлим деҳқонлари елкасида. Ҳар йили план ошириб бажарилади. Бу йил ҳам пахта далаларидан салкам минг тоннага яқин дур йиғиб олинди. 6000 тонна фақат юқори сифатли «кўк олтин» топширилди.

— Қўлимиз кўнглимиздагига етадиган бўлиб қолди. Бу — уйқусиз дала кезган кунларимизнинг меваси, — деб сўзини давом эттирди у. — Мана ҳозир деҳқон ер ҳайдаяпти. Тупроққа ўғит аралаштиряпти. Кўнглида яхши нияти борки, шундай қилади. Бир вақтлар шу ерлардан 10—15 центнердан ҳосил олардик. Эндичи, 30 центнерга кўнгил тўлмайди. Чунки имкониятимиз катта. Техника ҳам, ўғит ҳам етарли. Шу боисдан қўлни кўнгилга етадиган қилиб ишлашимиз керак.

У жим қолди. Мен унинг боя сўз орасида пахта теришни юксалтиришга катта омил бўлаётган янги усул ҳақидаги фикрини эсладим. Шу йил бўлимда ҳосилдорлик 3,5—4 центнерданга ошди. Пландан ташқари 100 тонна пахта топширилди. Пахтачиликни тўла механизациялаш, илғор тажриба асосида юритилган иш натижаси бу. Кейинги пайтларда чигитни кенг қаторлаб экиш ҳосилдорликни оширишда асосий роль ўйнаяпти. Бу усулда кўчат тўлиқ бўлиши билан бирга ғўзанинг сершох, ҳосилдор бўлишини ҳам таъминлайди.

— Мана бу йил Даврон Жалилов бошлиқ бригада ҳар гектар ердан 35 центнердан ҳосил йиғиб олди. Бунинг сабаби биринчидан бригада пахта далаларида ғўза вақтида парваришланган бўлса, иккинчидан янги усул самараси.

Бўлим бошлиғи «тўғрими», дегандек ёнидаги қорачадан келган, кўринишидан серҳаракат бригада бошлиғига қаради.

— Тўғриси ҳам шу, — деди бригадир Жалилов. — Икки йилдирки, барча майдонларга кенг қаторлаб пахта экяпмиз. Шу йилларда ҳосилдорлик сезиларли кўтарилди. Ўтган йилдагидан бу йил беш центнер ошди. 168 тонна ўрнига 210 тоннадан ошириб пахта топширдик.

Бўлимда мўл ҳосил етиштиришда бир-биридан қолишмайдиган бригадалар сони анчагина. Турсунқул Холмирзаев, Омон Назаров бошлиқ бригада деҳқонлари кўтарган ҳосил анча юқори бўлди. Ҳозир қишлоқда ҳар беш кишидан бири трактор минади. Моҳир механизаторлар пахта етиштиришда катта ҳисса қўшишяпти. Бўлимда С. Қамбаров, Х. Бозорбоев, Қ. Холтўраев, С. Аҳмаджоновларнинг номини барча ҳурмат билан тилга олади. Қишлоқ довруғини ошираётганлар ҳам шулар.

— Қишлоғимизни кўринг, — дейди Ўрозов. — Қўша-қўша янги уйлар, клуб, боғча, ҳаммом, мактаб, эрта-индин барча хонадонларда табиий газ ёна бошлайди.

— Ҳозирги кунда кузги-қишки тадбирлар қизғин давом эттириляпти,— сўзида давом этади у, — 256 гектар пахта, 205 гектар каноп майдони тўла шудгорлаб қўйилди. Шудгордан олдин ҳар гектар ерга 300 килограммдан фосфор, 10 тоннадан маҳаллий ўғит ташланди. Яхши ният — бахт йўлдоши, дейишади. Деҳқонларимиз улуғ ният билан меҳнат қилишмоқда.

Бўлим бошлиғи билан суҳбатлашар эканман, пахта меҳри билан яшаётган қишлоқ кишилари кўз ўнгимда гавдаланди. Улар — улкан «оқ олтин» хирмонини елкасида тутиб, ғалаба байроғини баланд кўтариб бораётган ғолиблардир.

Н.ТУРАЕВ,
Оққўрғон райони Дмитров номли колхоз.

ҲАМКОРМИЗ

Бу йил қишлоқ хўжалиги ходимлари учун зафарли йил бўлди. Айниқса, пахтакорларимизнинг қувончлари чексиз. Тоғ-тоғ хирмон уйган заршунослар ёруғ юз билан рапорт бердилар. Серқуёш республикамиз пахтакорлари она-Ватанга 4,5 миллион тонна «оқ олтин» ҳадя этдилар.

Ҳар йили ҳосил байрамини ўтказиш анъанага айланиб қолди. Бу йилги «Пахта байрами» ҳам ўзига хос катта шодиёнага айланиши турган гап. Шу қутлуғ байрам пахтакорлар билан бир қаторда фан аҳллари, маданият, маориф ходимлари учун, шодиёна кундир. Ахир, пахтачилик ота касбимиз-ку! Ҳосилдорликни оширишда, «оқ олтин»ни йиғиб-териб олишда бизларнинг ҳам озми-кўпми улушимиз бор.

Пахтакорга ҳамма меҳрибон, дейдилар. Бу тўғри гап. Биолог, селекционер, тупроқшунос олимлар пахтакорлар билан ёнма-ён ишлаб. «оқ олтин»дан мўл ҳосил етиштиришда куч ва ғайрат кўрсатдилар. Ҳусусан, «Тошкент—1», «Тошкент—2» ва «Тошкент—3» нав пахталари ўзининг тезпишарлиги, вилтга чидамлилиги ва серҳосиллиги билан ажралиб туради. Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Ўсимликлар экспериментал биологияси институти лабораторияларида ҳосил қилинган бу пахта навлари кўплаб майдонларда экилмоқда.

Келгусида ҳам селекционер олимларнинг тадқиқотлари пахтачилик билан бевосита боғлиқ бўлади. Шунинг учун ҳам Тошкентдаги тупроқшунослик институти, химия институтлари, қишлоқ хўжалик институти ва бошқа илмий муассасалар ҳосилдорликни ошириш билан боғлиқ мавзулардаги кузатишларни жадал суръат билан олиб бормоқдалар.

Эртага «Пахта байрами» ҳосил байрами, зафар байрамидир. Шундай шодиёна кунда азамат пахтакорларни чин кўнгилдан муборакбод этамиз. Уларга сиҳат-саломатлик тилаймиз.

Зафар сизга доим ёр бўлаверсин «оқ олтин» миришкорлари!

М. УМАРОВ,
Тупроқшунослик институтининг директори.

М. БАҲОДИРОВ,
Тошкент қишлоқ хўжалик институтининг профессори.

Т. АСРАҚУЛОВ,
Орджоникидзе районидаги 20-мактабнинг илмий бўлим мудири.

▲ПАХТА теримида жасорат ва ғайрат кўрсатган механизаторлар Янгийўл районидаги Калинин номли колхозда кўплаб топилади. Суратда: пахтадан юқори ҳосил кўтарган пешқадам звено бошлиқларидан (чапдан) Б. Абуев ва Ж. Содиқовлар.

А. Мальцев фотоси.

ОЛҚИШ СЕНГА, ПАХТАКОР

Юртимиз қучоғи тўла оқ пахта,
Қуёшга ўрлаган тоғ бўлиб бўйи.
Тола-толасига меҳри омухта,
Ўзбек диёрида ғалаба тўйи.
Бепоён мамлакат таъзимда бугун,
Бу тўйни қутлайди элатлар — эллар.
Музаффар халқимиз чеҳраси гулгун,
Нечун қувонмасин зафардан диллар.

Тўрт ярим миллион тонна жавоҳир!
Шунчаки сўз билан айтмоққа осон.
Йўқ, уни қалбдан қўр, тўкиб кўздан нур,
Забардаст елкада кўтарган инсон.

Шу инсон шаънига истиқболига,
Бугун ярашади тўю-маърака.
Унинг заковати, бахту-толега —
Умрига бир умр камол, барака.

Бугун ярашади карнаю-сурнай,
Шаҳнозу, гулёру, роҳат садоси,
Бугун ярашади қадаҳларда май,
Барчси кўнгилнинг хуш муддаоси.

Бугун ярашади мадҳия, ғазал,
Пахтакор номини улуғлаган роз.
Ярашар раққоса рақси ҳам гўзал,
Рақсида бир олам шодлик, эҳтирос.

Бугун ярашади ошиқ-маъшуқлар
Тўйиб сипқорсалар висол жомини.
Зафар айёмида тўйлар мўътабар,
Эгизак бахт дерлар унинг номини.

Бугун ярашади пойгаю-улоқ,
Мардлар майдонида алплар кураши.
Ким ғолиб? Қутласанг очиб кенг қучоқ,
Муносиб қаддини ғоз тутиб қараши.

Пахтакор ўйна, кул, яйра, ярашар,
Она эл олдида ёруғдир юзинг.
Сен шундай баҳодир, заҳматкаш башар,
Меҳнатдан мунаввар толе юлдузинг.

Шу тўйда армуғон этган хирмонинг,
Ватаннинг кўксини ҳарирга ўрар.
Ҳар тилда, ҳар дилда табаррук номинг —
Олтин китобларда ярқираб турар.

Бепоён мамлакат таъзимда бугун,
Пахта байрамингни қутлайди эллар.
Музаффар халқимиз чеҳраси гулгун,
Нечун қувонмасин зафардан диллар.

Усмон ЖОНГИТОВ.

ҲОСИЛ ТЎЙИ

ТЎЙТЕПА. (Ўз мухбиримиздан). «Полярная звезда» колхози ҳар қачонгидан кўра гавжум. Бу ерда дилларга ҳаяжон, қувонч солган карнай-сурнай садолари бaралла янграмоқда. Пахтакорлар гурунги авжида.

Шу меҳнаткаш, эл ишига содиқ, партия чақириқларига ҳамиша «лаббай» деб жавоб берадиган қўли қадоқ, қалби пок дала меҳнаткашларига, дарёдек тўлқинланиб оқиб келаётган шу азиз меҳмонларга ҳар қанча тасаннолар ўқиса арзийди.

Ўрта Чирчиқлик девкорлар давлатга пландан ташқари салкам 10 минг тонна пахта топширдилар.

Ҳар жойнинг ўз ғолиблари, карвонбошилари, пешқадамлари бор. Ўрта Чирчиқда ҳам бундайлар оз эмас. «Партия XXII съезди», Охунбобоев номли, «Полярная звезда», Свердлов, Терешкова, Акмал Икромов, Куйбишев ва Ленин номли колхозларнинг азамат пахтакорлари эришган ғалабалари ҳар қанча мақтовларга арзийди. Улар қилган энг муҳим иш ҳосилдорликда район даражасидан анча баландга кўтарилишдан иборат бўлди. Мана шу борада иш олиб борган ажойиб кишиларнинг номларини бирма-бир санагинг келади.

Акмал Икромов номли колхознинг Қудрат Сатторов, Пардабой Саидбоев, Ленин номли колхознинг Ҳайрулла Аҳмедов, Охунбобоев номли колхознинг Мирзааҳмад Шиpинов, Свердлов номли колхоздан Керимқул Раҳмонқулов, Раҳим Турсунов, Муҳаммад Исломов, Абдуҳамид Абдураҳмонов, Куйбишев номли колхознинг Ортиқ Комилжонов, Очил Маматқулов, Минор ҳосил кўтаришга муяссар бўлдилар. Шунинг учун улар бугунги деҳқонлар даврасининг энг азиз меҳмонлари.

Айниқса, Энгельс номли колхознинг Кан О Нам бошлиқ Қодирқулов сингари бригада бошлиқлари 35—36 центне. бригада аъзолари эришган ғалаба тилларда достон. Улар 249 гектар ернинг ҳар гектаридан 40,1 центнердан ҳосил етиштириб, районда пешқадамлик қилмоқдалар.

Пахта байрами қизигандан қизиб боради. Бир томонда дорбозлар, бир томонда цирк ўйинлари тўхтовсиз давом этади. Дала гвардиячилари — механизаторлар, миришкор деҳқонларни пахта байрами билан табриклаш учун Олмалиқ, Чирчиқ, Янгиобод, Тошкент шаҳарларидан ишчилар, инженерлар, завод раҳбарлари келганлар. Бугунги пахта байрами ишчилар билан деҳқонларнинг учрашувига, ўроқ-болға байрамига айланиб кетади.

Колхознинг ҳашаматли клуби лиқ тўла. Шаҳарликлардан келган оталиқ ташкилотларнинг вакиллари, деҳқонлар билан ҳамкорликда ишлаган шаҳар меҳнаткашлари уларни яна қайта-қайта табриклайдилар.

Колхозда пахта байрами қош қорайгунгача давом этади.

ПУХТА ЗАМИН

Янгийўл районидаги илғор «Ленинизм» колхозининг механизаторлари шудгорлашни жадаллаштириб, районда биринчи бўлиб маррага етдилар. 16 ҳайдов тракторининг кеча-кундуз ишлаши сабабли 1650 гектар майдон шудгор қилиб бўлинди.

Колхозчилар шудгор қилишдан олдин ерларни ғўзапоядан тозаладилар, минерал ўғит солдилар. Ернинг тупроқ шароити ҳисобга олиниб, 32-35 сантиметр чуқурликда шудгор қилинди.

— Шудгорлашни тез тамомлашда,— дейди колхоз раиси Юсуф Толипов,— Мирзаахмад Илашев, Абдурасул Исоқов Юсуф Шарипов, Деҳқонбой Тенгибоев каби тракторчиларимиз айниқса яхши ишладилар. Кундалик нормани бир ярим-икки баробар қилиб бажардилар. Эндиликда улар далаларга минерал ўғит ташиб чиқаришни кучайтирмоқдалар.

Бизда қиш ойи ҳам баракали ишлаш ойи ҳисобланади. Агротехника тадбирларини ишлаб чиқаришга оғишмай татбиқ қилиб, келгуси йилда ҳосилни янада кўпроқ олиш учун ҳозирдан бошлаб ҳаракат қилаверамиз.

Э. ТОШМУРОДОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз мухбири.

ОЛТИН БУНТЛАР

▲ КЕНГ далаларда «оқ олтин»дан улкан хирмон уйган пахтакорларнинг қувончи чексиз. Улар меҳнати, жасорати билан юксак «оқ олтин» хирмонлари бунёд этилди. Суратда: Оққўрғон районидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхози пахта пунктида уйилган бунтларни кўриб турибсиз.

А. Тўраев фотоси.

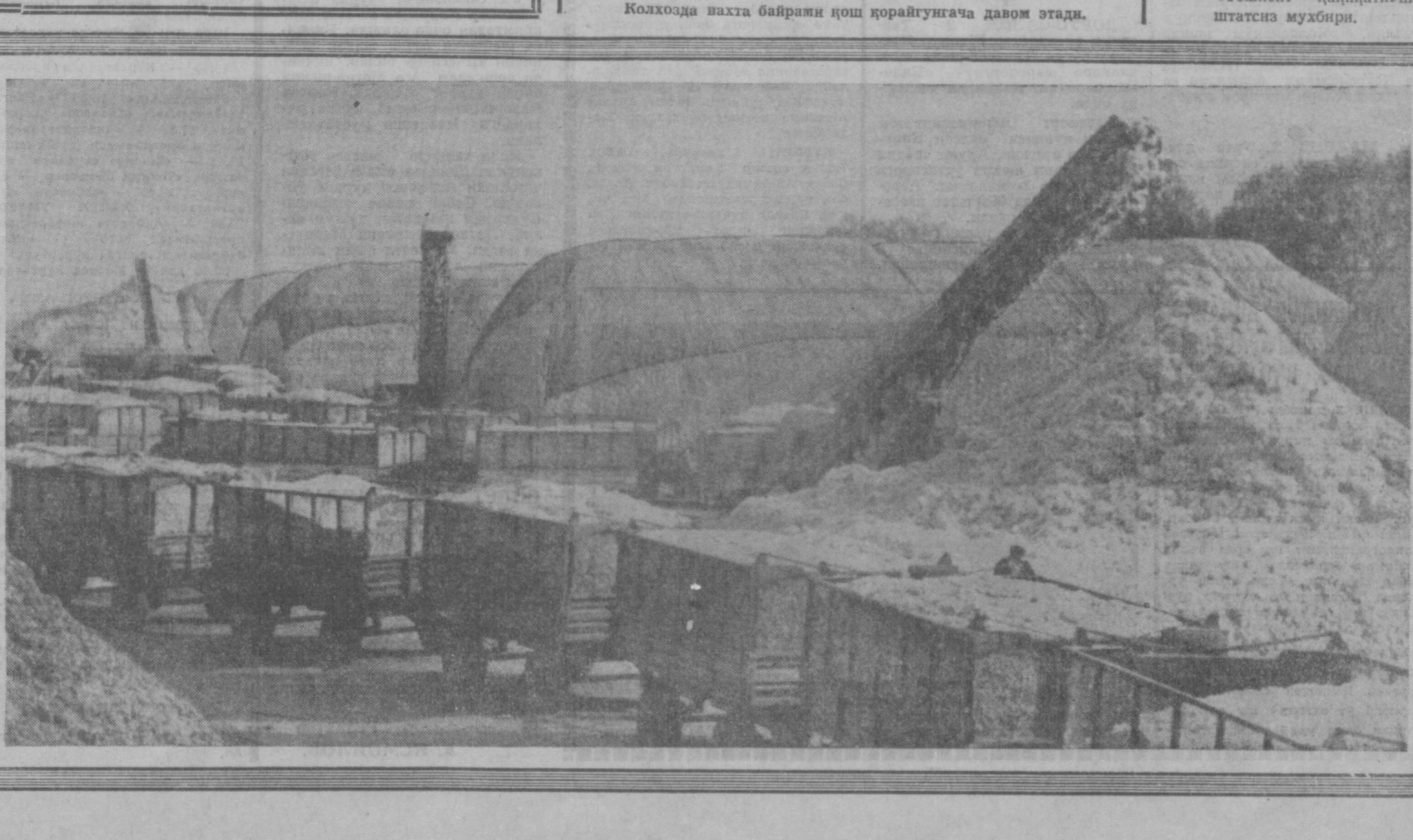

КЕЛГУСИ ЙИЛ ТАРАДДУДИ

Ўрта Чирчиқ районидаги машъал Охунбобоев номли колхоз пахтакорлари бу йил эл хирмонига 3357 тонна ўрнига 4236 тонна «оқ олтин» тўкиб йиллик планни ошириб бажардилар. Бу улкан ғалабани қўлга киритишда механизатор ва деҳқон қўлни қўлга бериб астойдил тер тўкди.

Шу кеча-кундузда деҳқонлар янги ҳосил учун пухта замин яратишмоқда. Мавжуд 1800 гектар пахта майдони ўғитланиб, сифатли шудгордан чиқарилди. Шудгорлаш ишларини намунали ташкил этишда Н. Насибов, Т. Қодиров, А. Тожинов, З. Рўзиматов каби моҳир тракторчилар алоҳида ўрнак кўрсатдилар. Улар кунлик нормаларини 1,5—2 баравар ошириб адо этишди.

Колхозда шудгорлаш билан бир қаторда далага ўғит чиқариш, ернинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, баъзи майдонларни текислаш ишларини давом эттиришяпти Деҳқонлар шу қутлуғ Пахта байрамини кўтаринки руҳ, меҳнатда янги муваффақиятлар билан кутиб олмоқдалар.

А. ҚОДИРОВ.

ОДАМ ҚАДРИ

СССР ГРАЖДАНЛАРИ ДАМ ОЛИШ ҲУҚУҚИГА ЭГАДИРЛАР

(СССР Конституцияси, 119-модда).

Ишчи ва хизматчилар учун беш кунлик иш ҳафтаси жорий этилганлиги, иш шароити оғир бўлган касблар учун иш соатлари қисқартирилганлиги, ишчилар ва хизматчиларга маош тўланган ҳолда ҳар йили отпуска берилиши, дам олиш уйлари, санаторийлар, профилакторийлар ва клублар меҳнаткашларга хизмат қилиш учун бериб қўйилганлиги СССР гражданларининг дам олиш ҳуқуқини таъминламоқда.

Ҳозирги вақтда республикамизда 67 санаторий, 20 та дам олиш уйи, 45 та профилакторий ишлаб турибди. Юзлаб стадионлар, спорт базалари, маданият саройлари ва уйлари, яна жуда кўп муассасалар меҳнаткашларга хизмат кўрсатмоқда.

Тарихий жанг қатнашчиси, икки марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони, бронетанк қўшинлари маршали М. Е. КАТУКОВ билан суҳбат.

МОСКВА УЧУН ЖАНГ

— Уттиз йил муқаддам фашист босқинчилари Москва яқинида тўхтатиб қолинди, сўнгра тор-мор этилди, Михаил Ефимович. 1941 йил октябрида Москва остоналарида жанглар қандай олиб борилганлигини сўзлаб берсангиз.

— Маълумки, Москвани босиб олиш фашистлар тузган «Барбаросса» планининг асосий ва ҳал қилувчи қисми ҳисобланарди. Бу планга кўра, Совет Иттифоқини 6—8 ҳафта ичида яксон этиш мўлжалланган. Бу операция «Тайфун» номини олган эди. Унинг ташкилотчилари фикрича бу операция худди довулга ўхшаб Москвадан узоқ чекkaларда авж олдирилиб, қисқа муддат ичида совет қўшинларини тор-мор этишга олиб келиши лозим эди.

Гитлерчилар Москва яқинига жуда катта куч тўпладилар. 77 дан ортиқ дивизия (умумий сони 1 миллион кишидан ортиқ), шу жумладан 14 та танк дивизияси ва 8 та моторлашган дивизия, 1700 танк, 950 самолёт, 14 мингдан ортиқ тўп ва миномет ташланган эди. Уша вақтда немис-фашистларнинг «Марказ» қўшинлари группасига қарши турган бизнинг фронтларимиз составида 800 мингга яқин киши, 780 та танк, (улардан 140 таси ўрта ва оғир танклар). 545 та самолёт, (уларнинг аксарияти эскирган конструкциядаги самолётлар), 6800 та тўп ва миномет бор эди.

30 сентябрда гитлерчи қўшинлар Шостка районидан Брянск фронти қўшинларига қарата зарба бердилар. 2 октябрь тонготарида кучли артиллерия ва авиация тайёргарлигидан сўнг душман Ғарбий ва Резерв фронтларига қарши ҳужумга ўтди. Фашистлар мудофаамизни ёриб ўтишга муваффақ бўлдилар ва жанубдан ҳамда шимолдан Вязьма қўшинлар группировкасини ўраб бирмунча илгарилаб кетдилар. Бу ерда бизнинг тўртта армиямиз қуршовда қолди. Совет қўшинлари Вязьма яқинида ўз ҳаракатлари билан душманнинг 28 та дивизиясини тўхтатиб туриш учун жон бериб жон олди.

Брянскдан жанубда оғир вазият вужудга келди. Бу ерда 3 ва 13-армиямиз қуршовда қолиш хавфи остида. Брянск фронти ажратиб қўйилган эди. 2 октябрга ўтар кечаси Орёл йўналишига Гудерианнинг танк группаси ёриб ўтди. Тула ва Москвага олиб борадиган йўл очилиб қолди.

Совет халқи олдида ғоят қийин вазифа — Москвани сақлаб қолиш, барча кучларни пойтахт ҳимоясига сафарбар қилиш вазифаси турарди. Партия Марказий Комитети, Мудофаа Давлат Комитети душманга зарба беришни ташкил этиш учун бир қатор фавқулодда чоралар кўрди. Пойтахтга резервлар келтирила бошланди, янги қисмлар тузилди, Москва ва Москва яқинидаги минг-минглаб аҳоли мудофаа истеҳкомлари қурилишида қатнашди. Бутун мамлакат фронтга ёрдам берди.

3 октябрь эрта тонгда 4-танк бригадаси Кубинка станциясидан Мценск яқинига ташланди. Ўша вақтда полковник унвони билан мен командирлик қилган бу бригада Орёл йўналишида ҳаракат қилиб, Гудериан танклари йўлини тўсиши лозим эди. Эртаси куни биз танклардан тушиб, қўққисдан Орёл томондан темир йўл бўйлаб катта тезликда паровозлар, тош йўлдан машиналар келаётганлигини кўрдик. Юк машиналари, енгил машиналар, ўт ўчириш машиналари одам ортиб келарди.

— Нима гап ўзи? — сўрадик биз.

— Орёлга фашист танклари кирди...

Уйлаб ўтиришнинг имкони йўқ эди. Дарҳол Орёлга жанговар разведкани юбориб, душманнинг куч ва ниятларини аниқлаш ҳақида қарор қилдик. Капитан В. Гусев ва старший лейтенант А. Бурда командирлик қилган танкчилар разведка группалари Орёлга шимоли-шарқ ва жануби-шарқ томондан ёриб кирдилар. Разведкачилар қўлга туширган нарсалар ичида оператив карта ҳам чиқди. Унда душман режалари кўрсатилган эди. Гудериан группаси иккита танк дивизияси ва мотодивизия составида Орёлга кирганлиги ҳақида маълумот олинди. Болхов йўналишида ҳам яна бир танк дивизияси ҳаракат қилаётган экан.

6 октябрь тонготарида бизнинг танк бригадамиз жангга кирди. Душманнинг юзга яқин танки бизга қарши ҳужумга ташланди. Жанг тўхтовсиз ўн икки соатдан ортиқ давом этди. Катта талофотлар эвазига немислар айрим жойларда бизнинг мудофаамизга ёпишдилар. Душман Тулага ёриб киргудай бўлиб турган эди. Жанг қизиб турган бир пайтда гитлерчиларнинг орқа томонида бизнинг танкларимиз пайдо бўлиб, фашист танкларини яқиндан ўққа тута бошлади. Бу — А. Бурда разведгруппасининг танклари эди. Орқа томондан унинг ротаси берган шиддатли зарба душман сафларини пароканда қилди. Фашистлар аввал эгаллаб турган жойига улоқтириб ташланди, улар жанг майдонида 48 та танк, 35 та тўпларини қолдирдилар. Бу жангда биз 6 та танк йўқотдик.

1-гвардиячи ўқчи корпус составидаги 4-танк бригадаси танкчилари 11-танк бригадаси ўқчи ва ҳаво-десант қўшинлари билан биргаликда 8 кун ҳаракат қилиб, қадимий рус шаҳри Мценск остоналарида, гўзал Зуша дарёси соҳилларида ўлимга юз тутиб, ўз жанговар вазифаларини бажардилар; бу участкада фронт ёпиб қўйилди, душман Тулага ўтолмади. Душман Мценскни олган бўлса ҳам жуда катта талофот кўрди. Мценск яқинида биз «Бир совет танкчиси 20 та немис танкчисини йўқотиши керак» деган шиор ташлаган эдик, шундай бўлиб чиқди.

16 октябрда бригадамизга Москвани ҳимоя қилиш учун Минск шоссеси томонидан бориш керак, деган буйруқ берилди. 19 октябрь кечга келиб бригада тошйўлни ва Кубинка районида Москва-Минск темир йўлини қўлга олди.

Фронтнинг бошқа участкаларида ҳам аҳвол мураккаб эди. Душманнинг шимолий группировкаси бирмунча муваффақиятга эришди. Гитлерчилар Калининни, Волоколамскни қўлга киритиб, пойтахтга жуда яқин келиб қолдилар. Душманнинг жанубий группировкаси ярим ҳалқа шаклида Тулани эгаллади. Лекин унинг йўлида 50-армиянинг қаҳрамон жангчилари, шаҳар аҳолиси ўтиб бўлмас ғов бўлиб турарди.

Москванинг аҳволи ўша кунлари танг эди. Пойтахт фронт шаҳрига айланди. 1941 йил 19 октябрида Мудофаа Давлат Комитети пойтахтда қамал ҳолатини жорий этди ва Москва меҳнаткашларини намунали тартиб ҳамда хотиржамликни сақлашга, ҳаракат қилаётган армияга иложи борича ёрдам беришга чақирди. Фабрика ва заводларда, муассасалар, ва ўқув юртларида оммавий митинглар бўлиб ўтди. Кўнгиллиларнинг коммунистик батальонларга ёзилиши қизиб кетди. Уша ташвишли кунларда бутун Москва ягона жанговар лагерга айланган эди. Шаҳар партия ташкилоти душманга зарба беришнинг ташкилотчиси, юраги бўлиб қолди. Москва яқинидаги оккупация қилинган районларда партизанлар ҳаракат қила бошладилар.

Гитлер қўмондонлигининг Москвани йўл-йўлакай октябрь ойи ўртасида қўлга киритиш планлари барбод бўлди. Душман ҳужумни тўхтатишга мажбур қилинди. Унинг ҳужуми Қизил Армия жангчиларининг матонати, иродаси ва оммавий қаҳрамонлиги ҳамда Ленин партияси бошчилигида босқинчиларга қарши курашга отланган Москва ва Москва яқинидаги аҳоли томонидан барбод этилди.

— Ноябрь ойида гитлерчилар Москвага иккинчи «бош» ҳужумни бошладилар. Бу ҳужум қандай давом этди? Бизнинг душманга зарбамиз қандай ташкил қилинди?

— Совет қўшинлари томонидан қаттиқ қаршиликка учраган душман ҳужумни бирмунча бўшаштирди. Лекин, бу бўрон бошланиш олди сокинлиги эди. Мамлакат учун қийин бўлган шароитда совет кишилари Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 24 йиллигини кутиб олдилар. Шаҳар баррикадалар ва тўсиқлар билан тўлиб кетган эди. Истеҳком линиялари пойтахтнинг шимолий ва шарқий чекkaларидан ўтган эди. Фашист генераллари «Москва бугун-эрта таслим бўлади» деб айтаётган эдилар.

Аммо, тинчлик кунларидаги каби 7 ноябрда Қизил майдонда қўшинларимизнинг анъанавий паради бўлди. Ленин мавзолейи ёнидан тўла жанговар қурол-яроғлар билан шаҳдам одим ташлаб ўтган солдатларнинг паради биз душманнинг зарбасига бардош бериб турганлигимизга, 1941 йил ноябрь паради — бўлажак Ғалаба парадининг дебочаси эканлигига ишонч туғдирди.

Урушнинг бир юз қирқ еттинчи куни, 1941 йил 15 ноябрда гитлерчилар Москвага иккинчи ҳужумни бошладилар. «Тайфун» янги куч билан қутирди. 1940 йил баҳорида Гитлер бутун Францияга 10—11 бронетанк дивизиясини ташлаганда, дунё жанговар техниканинг бундай концентрациясидан ваҳимага келган эди. 1941 йил ноябрида Москвага 13 танк дивизияси, 7 моторлашган дивизия жаъми 51 дивизия ташланди.

Совет қўшинларининг қаҳрамонлиги оммавий тус олди. «Россия бепоён, лекин бир қадам ҳам чекиниб бўлмайди, орқада Москва турибди» — Панфилов дивизиясидаги сиёсий раҳбар В. Г. Клочковнинг бу сўзлари Москва ҳимоячиларининг шиори бўлиб қолди. Қаҳрамонларнинг Солнечногорск ва Клин, Волоколамск ва Крюково, Наро-Фоминск ва Можайск, Венево ва Кашира яқинидаги жасорати халқ хотирасида абадий қолади. Совет ерининг ҳар бир метрини қўлга киритиш учун душман катта талофот берди. Ноябрь ойи охирига келиб гитлерчилар пойтахтга 25—32 километр яқинга келиб қолдилар.

— Уртоқ маршал, Москва яқинида немис фашист қўшинларининг тор-мор этилиши урушнинг боришида тубдан бурилишнинг бошланиши бўлди. Совет қўшинларининг қарши ҳужуми ҳақида сиз нима дея оласиз?

— Декабрнинг биринчи кунларида гитлерчилар янгидан ҳужум бошлашга уриндилар 2 декабрда улар Крюковони босиб олдилар, эртасига Красная Полянани қўлга киритдилар. Гарчи душман Москва бўсағасида турса ҳам, уни босиб ўтолмади. Қизил Армия жангчиларининг қаршилиги ва сабот-матонати тўхтовсиз ўсиб борди. Фронт орқаси меҳнаткашлари ҳам бутун кучларини душман устидан ғалабани таъминлашга сафарбар этдилар. Ҳар бир совет кишиси шуни яхши билардики, Москвани сақлаб қолиш — ғалаба қозониш, демак эди. Партия ташкилотлари «Ҳамма нарса фронт учун, ҳамма нарса ғалаба учун!» деган шиорни амалга ошириш марказлари бўлиб қолдилар.

Москвага немис-фашистлар ҳужумининг кризиси пишиб етилди. Душманнинг тинкасини қуритиб ва қонга бўяб Калинин, Ғарбий ва Жанубий-Ғарбий фронтларнинг қўшинлари 5—6 декабрда ҳужумга ўтдилар. Улар олдида пойтахтдан шимол ва жануб томонда душманни тор-мор этиб, уни улоқтириб ташлаш ва Москва устида пайдо бўлган хавфни батамом йўқотиш вазифаси турар эди.

Мен ўша кунларни яхши эслайман. Ҳужум бошланиши олдидан қисқа-қисқа партия ва комсомол мажлислари ўтказилди. Тонгга яқин биз жангга боришга шай турдик. Душман Крюково яқинида тор-мор этилгандан сўнг чекина бошлади. Мен қўшинларнинг оператив группасига қўмондон этиб тайинландим. Бу группа олдига Москва-Волоколамск тошйўлини кесиб қўйиш, Истра группировкасини ажратиб ташлаш, бошқа қўшинлар билан биргаликда Волоколамскни озод этиш ва ҳужумни давом эттириш вазифаси қўйилган эди.

Ҳужум кайфияти бизни тўхтовсиз олдинга бошларди. Яхрома, Солнечногорск, Клин озод қилинди. Ғарбий фронтнинг чап қанотида 10-армия жангчилари Михайлов, Серебренние Прудини озод этдилар, Жанубий-Ғарбий фронт қисмлари гитлерчиларни Ельцдан ҳайдаб чиқардилар. Биз яқиндагина жанг билан чекинган йўлга чиқиб олдик.

Москва қарши ҳужуми 1941 йил 5 декабрдан 1942 йил 7 январгача бўлган даврда амалга оширилди. Унда, бу урушда аслида биринчи стратегик қарши ҳужумда Ғарбий фронт етакчи роль ўйнади. Бу фронтга генерал Г. К. Жуков қўмондонлик қиларди. Душманнинг сараланган армияларига қарши қудратли зарбалар берилди ва у 100—250 километр ғарбга чекинишга мажбур бўлди. Гитлерчиларнинг 38 та дивизияси, шулардан 11 таси танк дивизияси қақшатғич зарбага учради. 11 мингта аҳоли яшайдиган пункт, шу жумладан область марказлари Калинин ва Калуга озод қилинди.

Бу ерда урушнинг боришида тубдан бурилишга асос қўйилди. Москва яқинидаги ғалаба эрксевар халқларнинг руҳини кўтариб юборди, фашист оккупациясида бўлган мамлакатларда Қаршилик ҳаракатини мустаҳкамлади. СССРга қарши Япония ва Туркиянинг уруш очиш хавфи камайди. Англия ва АҚШ ҳукмрон доиралари ҳам СССРнинг ҳарбий қудратини бошқача баҳолайдиган бўлиб қолдилар. Москва яқинидаги ғалаба герман вермахти сўзсиз ҳалокатининг, фашист Германияси таслим бўлишининг даракчиси бўлиб қолди.

Бу жангда Коммунистик партиямизнинг улкан ташкилотчилик роли, совет халқининг улуғ идеалларга садоқати бор кучи билан намойиш қилинди.

Чапда 1941 йилдаги суратдан олинган репродукция — Москва халқ кўнгилли жангчилари жонажон шаҳарларини ҳимоя қилишга кетмоқдалар Ўнгдаги суратда: Москва остоналарида душман тор-мор қилингандан 30 йил кейин — 1971 йил ку[illegible] Ленинград шоссесининг кўриниши.

А. Стужин ва В. Егоров фотоси, (ТАСС фотохроникаси).

ЖАҲОН ЯНГИЛИКЛАРИ

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

● БРАТИСЛАВА. 2. Братиславанинг илмий-тадқиқот ҳисоблаш марказида социалистик мамлакатлар экономикасида прогнозлаш проблемаларига бағишланган халқаро коллоквиум очилди. Коллоквиум ишида Болгария, Венгрия, ГДР, Польша, Румыния, Совет Иттифоқи ва Чехословакия олимлари ва мутахассислари иштирок этмоқдалар.

● МАДРИД. 2. Ўрта денгизда жойлашган Америка олтинчи флотининг ҳарбий кемалари бугун Барсилона портига кирди. Кемалар орасида «Америка» авианосеци ҳам бор. «Вангуарида эспаньола» газетасининг хабар беришича, бу кемалар Испания портида 7—10 декабргача бўлади.

● ДОРУС-САЛОМ. 2 Танзания президенти Жилиус Ньерере бугун Танзаниянинг янги халқаро аэропорти — «Килиманжаро»ни тантанали вазиятда очди.

Аэропорт Африканинг энг баланд чўққиси бўлган Килиманжаро этагида, Аруше шаҳри билан Моши шаҳри ўртасидаги ярим йўлда жойлашган. Аэропорт бир йилда 600 минг пассажирни ўтказа олади.

Аэропортни расмий очиш мамлакат мустақиллигининг ўн йиллик юбилейига бағишланди.

ҲИНДИСТОН БИЛАН ПОКИСТОН ЧЕГАРАСИДАГИ АҲВОЛ

ДЕҲЛИ. 2 декабрь. (ТАСС). Покистон ҳарбий ҳаво кучларининг учта реактив қирувчи самолёти бугун Ҳиндистоннинг энг шарқида жойлашган иттифоқчи Трипур территориясининг пойтахти Агартала районида Ҳиндистоннинг аҳоли пунктларини бомбардимон қилди. Ҳиндистон мудофаа министрлигининг шу ерда эълон қилинган баёнотида шу ҳақда хабар берилган. Тинч аҳоли ўртасида ўлганлар ва ярадор бўлганлар бор. Анчагина моддий шикаст етказилган.

Мудофаа министрлигининг ахборотига кўра, Ҳиндистон зенит батареяси Покистон самолётларига қаратиб ўт очган, шу самолётлардан бири уриб туширилган.

ФОРС КЎРФАЗИДАГИ ВОҚЕАЛАРГА ДОИР

БАҒДОД. 2 декабрь. (ТАСС). Ироқ информация агентлиги хабар беради: Ироқ БМТ Хавфсизлик Кенгашига мурожаат қилиб, Эроннинг Форс кўрфазидаги оролларни оккупация қилиб олганлигини муҳокама этмоқ учун Хавфсизлик Кенгашининг мажлисини чақиришни илтимос қилди.

ҚОҲИРА. 2 декабрь. (ТАСС). МЕН агентлигининг хабар беришига кўра, Рас Ал-Хайм араб шайхлигининг ҳукумати баёнот эълон қилиб, катта ва кичик Томб оролларига Эрон қўшинлари туширилганлигини «қўшни мамлакатлар билан қардошлик муносабатларини бузиш» деб таърифлайди. Баёнотда шу оролларни муҳофаза қилиши лозим бўлган Англияга кескин норозилик билдирилган.

ҚУВАЙТ. 2 декабрь. (ТАСС). Ташқи ишлар министри шайх Сабоҳ Ал-Аҳмад Ал-Жобир Ас-Сабоҳ миллат мажлисида сўзга чиқиб, Қувайт куч ишлатишни ва Эроннинг Форс кўрфазидаги оролларни босиб олганлигини қоралайди, деди.

ПРАГА. Чехословакия меҳнаткашлари давлат органларига ўтказилган сайловларга зўр уюшқоқлик билан ҳозирлик кўрдилар. Суратда: агитаторлар техника институтининг ходими Ярослав Жачек (ўнгдан иккинчи) оиласи даврасида. ЧТК—ТАСС фотоси.

СПОРТ

МАРРАГАЧА УЧ ҚАДАМ

Юз катакли шашкадан мамлакат чемпионатининг турнир жадвалида тўлатилмай қолган катакчалар тобора камаймоқда. Пешқадамлар ўз мавқеларини мустаҳкамлашга, орқада бораётганлар эса илгарилашга ҳаракат қилмоқдалар. Шунинг учун ҳам марра яқинлашган сари кураш кескин тус олмоқда.

Ўн саккизинчи турда пешқадамлар Андрейко ва Гантварг яримтадан очко олишди. Биринчи шашкачи собиқ жаҳон чемпиони Шчеголев билан, иккинчи пешқадам эса Могилянский билан дуранг қилди. Корхов Белорицкийни ютиб, кучли учликдаги мавқеини мустаҳкамлади.

Икки халқаро мастер тошкентлик Давидов билан Москва чемпиони Агафонов дуранг ўйнашди. Собиқ жаҳон чемпиони Куперман шиддатли ҳужум қилиб, Латвия чемпиони Меринсни енгди. Ўн етти ёшли Мишчанский ленинградлик Голосуевни мағлуб этди.

Шундай қилиб, сўнгги уч тур олдидан жаҳон чемпиони Андрейко 12,5 очко билан пешқадамликни қўлдан бермай турибди. Гантварг бир очко орқада. Тошкентлик Давидов тўққиз очко билан ўнинчи ўринда бормоқда. Ўзбекистон чемпиони Гуляев 8,5 очкога эга.

Е. ЧЕРКАССКИЙ.

СОВЕТ ФУТБОЛЧИЛАРИ ҒАЛАБАСИ

СССР клублари терма командаси Перу пойтахти Лимада маҳаллий «Университарио» клуби футболчиларини 3:2 ҳисобида ютди. Тўпларни бизнинг командамиздан Копейкин (2 та) ва Трошкин киритдилар.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

Телевидение

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

9.55 — Кўрсатувлар программаси.

Ўзбек тилида: 10.00 — Кинофильмлардан қўшиқлар. 10.25 — «Эллада ёшлари куйлайди» (фильм-концерт).

10.55 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

16.45 — Кўрсатувлар программаси.

Ўзбек тилида: 16.50 — Рангли телевидение. «Севимли саройимиз». 17.30 — «Ахборот» информацион программаси (рус тилида). 17.45 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Техник билимлар — ёшларга». 18.30 — «Севимли кино артистлари». ҲАМЗА УМАРОВ. 19.50 — «Ахборот» информацион программаси. 20.10 — «Пахта байрами» (биринчи кўрсатув).

22.00 дан — Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

УҚУВ ПРОГРАММАСИ

10.00 — Ноуп. Олий мактаблардa ўқитиш методикаси ва унинг қўлланиши (рус тилида). 10.30 — Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Немис тилидан 7-машғулот. 11.00 — Ота-оналар учун консультация. Болаларда математик тушунчаларни тарбиялаш формалари (рус тилида). 11.30 — Сиртдан ўқиётган студентлар учун физика (ўзбек тилида). 12.30 — Сиртдан ўқиётган студентлар учун инглиз тилидан 7-машғулот. 13.00 — Сиртдан ўқиётган студентлар учун олий математика.

16.30 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КУРСАТАДИ

22.00 — «Куёш барчага нур сочади» (бадиий фильм, ўзбек тилида).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — Душанба кўрсатади.

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 4/XII да Аида (кундуз соат 5 да бошланади). 5/XII да Концерт (кундузи). Солист В. КРЮКОВ иштирокида концерт (кечқурун).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 4/XII да Мирзо Улуғбек, 5/XII да Олтин девор (кундузи), Имон (кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 4/XII да Ҳалима, 5/XII да Лақма (кундуз ва кечқурун).

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 4/XII да Биринчи бўса, 5/XII да Беш кунлик куёв (кундуз ва кечқурун).

Я. М. СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — 5/XII да 1 абонемент бўйича 3 концерт лекция (кундуз соат 12 да).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Совет цирки усталарининг гастроллари.

Кино

Квиллер Меморандуми — «СПУТНИК», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун).

Кабириянинг қора тунлари — «СПУТНИК», «ВОСТОК», (жуфт соатларда), «МОСКВА», «ДРУЖБА» (тоқ соатларда, кундуз ва кечқурун).

Йўқолган банкнотлар — «ҲАМЗА» (тоқ соатларда), «ДРУЖБА» (жуфт соатларда), кундуз ва кечқурун).

Секундлар қиммати — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Россия империясининг тожи ёки яна қўлга тушмас қасоскорлар — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Тимо Риннельтнинг ўғирланиши — «ЎЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Бу телба дунё — «КЎКЧА» (кундуз ва кечқурун).

«УЗБЕККОНЦЕРТ»

«БАҲОР» КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

5 декабрь кундуз соат [illegible] да

КОНЦЕРТ

Қатнашадилар: Узбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар — Д. АБДУЛЛАЕВА, Т. ЮНУСОВА, Т. РИСМЕТОВА, М. МУҲАМЕДОВ, С. ТУХТАСИНОВ, Г. СОЛИХОВ.

Солистлар — Фахритдин УМАРОВ, Манзура МУМИНОВА, Зайнобиддин ЮСУПОВ, Сотволди ЙУЛДОШЕВ, Умар ОТАЕВ, УЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ АНСАМБЛИ

Тошкент ипподромида ўтказиладиган «Пахта Байрами»га келган аскиячилар ҳам иштирок этадилар.

Билетлар «Баҳор» концерт зали кассасида соат 2 дан сотилмоқда.

Узбекистон Компартияси Марказий комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри.

Р. 14628. ИНДЕКС 64697. А—1877.